

VELEM TÖRTÉNT

A Nagy Fogalmazásgátló

Avagy egy magyar szellemi alkotás kalandos utóélete

A történet a nyolcvanas évek végén, kamaszkorom hajnalán kezdődött, akkortájt, mikor felébredt bennem a gyengébb nem iránt érzett - azóta is olthatatlanul lobogó - vonzalom. Úgy esett ugyanis, hogy kezembe került egy széles körben ismert és elismert (a kétezres évek közepén elhunyt) magyar író-forgatókönyvíró novelláskötete, amelynek első és hátsó színes borítóján rendkívül csinos és teljesen meztelen hölgyek voltak láthatók, amint bensőségesen átölelik egymást...

Jóllehet, a könyvborító láttán, mint a nő szépségtől bódult kamasz, egészen másra számítottam, a címadó novella egyszerre volt fantasztikus és lenyűgöző, olyan történetet tárva elém, amely még évekkel, évtizedekkel később is fel-felrémlett bennem. A mű címét nem árulhatom el, azonban annyi közölhetők, hogy nagyon hasonlít a jelen cikk főcíméhez.

Magyar ősforrás?

Az események egy harmincas éve elején járó, magyar tudós egyes szám első személyben lejegyzett naplójában elevenednek meg, aki a nyolcvanas években felgyorsuló, világméretű népességnövekedés megfékezése, és nem utolsósorban saját gyermektelensége érdekében - korábbi (ténylegesen elvégzett és dokumentált) tudományos, parapszichológiai illetve ezoterikus/okkult kutatásokból kiindulva - végzetes kísérletre szánja el magát. A tudós eredeti szándéka az, hogy két hónap időtartamra nemzőképtelenné illetve terméketlenné tegye a világ összes férfit és nőjét, azonban hiba csúszik a kísérletbe, és a tervezettől eltérően az emberi faj terméketlensége az egész földkerekségen állandóvá és visszafordíthatatlanná válik.

Az emberiség az első hónapokban nem ismeri be az egyre nyilvánvalóbbá váló tényt, hogy egy ideje nem fogamzanak a nők, de miután megszületik az utolsó gyermek is, akit később égre-földre keresnek mindenütt, és a gyermektelen multi-milliárdosok egymással versengve akarnak örökre fogadni, világszerte eluralkodik a pánik és a reménytelenség, mert ha nem találják meg az ellenszert, az emberi nem szükségszerűen ki fog halni. A gyermekek hiánya az örületbe kergeti a férfiakat és a nőket, hiszen, bár nincs gyermek, az anyai és apai ösztönök még erősebbek lesznek, mint valaha. A társadalmi rend felborul, a demokráciák rendre diktatúrákká alakulnak át úgy, hogy az élet felett lassanként a halál kultúrája vesz erőt, egymás ellen fordítva az eltérő korú nemzedékeket, és tömeges öngyilkosságra utasítva a haszontalannak vagy veszedelmesnek ítélt személyeket. Megszerezve a Földön felhalmozott mérhetetlen fegyveranyagot, az idősekből lesznek a kizsákmányolók, akiket a fiatalabbak (szex)rabszolgaként szolgálnak.

Azonban „az élet él, és élni akar”, hiszen az utolsó pillanatokban, vagyis körülbelül 50 évvel a kataklizma után, a szülőképes kor végső határán a nők ismét elkezdnek szülni. Ám ezt a világot vezető aggastyánok, így különösen

az időközben megvénült, világuralomra szertevő tudós nem hajlandók elfogadni, mert úgy érzik, a halálra és annak kultúrájára épülő hatalmuk veszélybe került. Ezért a vének üldözni kezdik a terhes nőket, és le akarják mérszárólatni az újszülötteket... Az apokaliptikus látomás itt véget ér, és úgy tűnik, a rendszer-váltás által felbolygatott Magyarországon ez a páratlan mű teljesen visszhangtalan maradt.

De ami nem kell a magyaroknak, az még kellet másoknak, történt ugyanis, hogy 4 évvel a magyar novelláskötet budapesti megjelenése után, azaz 1992-ben egy szigetországon megjelent egy - a zseniális magyar novellával teljesen megegyező témájú, és ahhoz képest semmi újdonságot nem tartalmazó - regény, amelyből a kétezres évek közepén a forgatókönyvéért Oscar-díjra is jelölt, nagy költségvetésű filmet forgatott egy világhírű hollywoodi filmstúdió, méghozzá parádés szereposztással (Clive Owenel, Julianne Moore-ral és Michael Caine-nel a főbb szerepekben). A megfilmesített regény szerzője az adott szigetországon közismert és ünnepezt, jelenleg is aktív, Magyarországon is több ízben (1986-ban, 2000-ban és 2012-ben) publikáló krimi író (egyfajta második Agatha Christie), aki korábban a szigetország belügyminisztériumának bűnügyi osztályán dolgozott polgári beosztásban, és - a sci-fi műfajában is termékeny magyar írótól eltérően - se előtte, se utána nem írt tudományos-fantasztikus műveket.

Furcsa egybeesés

Ez a furcsa egybeesés illetve azonosság talán titokban is maradhatott volna (legalábbis számomra), ha 2010 végén nem mutatják be egy magyarországi kereskedelmi tv-csatornán a szigetországi író regényéből készült filmet, amelyet nekem is volt szerencsém megtekinteni. A félig művészi, félig akció jellegű film cselekménysora illetve történetvezetése a magyar novellához viszonyítva borzalmasan egyszerű. Az alapul vett, ugyancsak leegyszerűsített külföldi regényhez hasonlóan az egész filmben annyi történeti csupán, hogy a meg nem határozott (ismeretlen) okból gyermektelenné vált, és diktatúrák által uralt Földön (nem 50, hanem 18 év múlva) ismét születik egy gyermek nem sokkal azután, hogy a legfiatalabb emberi lény meghal, és az újszülöttet a folyton menekülő főhősnek édesanyjával együtt meg kell védenie a gyermeket saját politikai céljaira kisajátítani vagy éppen megsemmisíteni kívánó hatalmaktól illetve hatal-

masságoktól.

Miután felocsúdtam a döbbenetből, és elhittem, hogy nem képzelődöm, nagy lehetőséget látva az ügyben, 2011 elején megkerestem a néhai magyar író jogutódait (özvegyét és két leányát), akik nem tudtak arról, hogy az író bárkinek engedélyezte volna művének felhasználását, vagy ilyen jogcímen bárkitől jogdíjat húzott volna. E hír hallatán belevetettem magam a munkába, együttműködő ügyvédek kerestem mind Magyarországon, mind az USA-ban (sajnos hiába), lefordítottam angolra a magyar novellát, és elkészítettem a külföldi szerzőhöz intézendő angol nyelvű levelet annak érdekében, hogy a kapott választól függően adott esetben megkezdődhessen a szerzői jogok érvényesítése úgy a külföldi krimi író, mint a hollywoodi filmstúdió ellen. Mindezt annak reményében tettem, hogy a rendkívül szkeptikus örökösök az ügyvédi megbízás feltételeiben megállapodva végül megadják nekem az ügyvédi meghatalmazást, de erre valamiért azóta sem került sor.

A tanulság

Hogy mi ebből a tanulság? Esetleg az, hogy tanuljunk meg hinni nemcsak önmagunkban, hanem a magyar lángelmében, amely már számos alkalommal nemzetközi szinten is bizonyított. Elegendő felidézni a Sinkovics Imre főszereplésével készült Két félidő a pokolban című remek játékfilmet, amiből - nyilvánvalóan a magyar jogtulajdonos engedélyével és jogdíjfizetés ellenében - Sylvester Stallone-vel, Michael Caine-nel és háromszoros labdarúgó világbajnok Pelével a főszerepben a Menekülés a győzelembe című amerikai filmet forgatták le a 80-as évek elején több magyar színész részvételével, zömmel magyar helyszíneken.

De visszatérve a jelen cikk tárgyára, én úgy vélem, jobban járt volna a világ filmművésze, ha a forgatókönyvszerűen tömör, eseménydús, ugyanakkor tudományosan alátámasztott, de mégis látnoki erejű magyar novella alapján készült volna a hollywoodi film. Én ügyvédként és angol szakot végzett bölcsészként csak annyit tehetek, hogy - bár nevének említése nélkül - ezúton is megemlékeztem egy magyar szellemóriásról, aki a túlvilágból talán érdeklődve figyelni egyedülálló művének általa nem ismert, és lehet, hogy befejezetlen utóéletét.

Dr. Palotás Csongor